

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.23
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.1/4 din 29.01.2016*

CURRICULUM

la disciplina

„METODOLOGIA ÎNTOCMIRII ACTELOR PROCEDURALE PENALE”
(candidații la funcția de procuror)

AUTORI:

Viorel MORARI,
*Procuror Procuratura Generală,
formator al Institutului Național al Justiției*
Tatiana VIZDOAGĂ,
*Doctor, conf.univ.,
formator al Institutului Național al Justiției*

_____ AVIZAT
Șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2016

I. PRELIMINARII

Acte procedurale penale sînt acte de documentare a acțiunilor procesuale efectuate de către subiecții procesului penal. Ele constituie materialul documentar al procesului, în sens larg, fiind adunate în conformitate cu legea, formează dosarul cauzei. Un loc important în totalitatea actelor procedurale penale în faza urmăririi penale îl ocupă actele procedurale întocmite de către ofițerul de urmărire penală și procuror.

Actele procedurale ca instrument probator care confirmă existența unor fapte juridice și probe sînt prezentate în instanța de judecată formînd baza tehnico-juridică a înfăptuirii justiției penale. Din aceste considerente actele procedurale penale întocmite în faza urmăririi penale, ca acte oficiale trebuie să corespundă unor exigențe stricte privind legalitatea, temeinicia și motivarea sub aspect de formă și conținut, contribuind la desfășurarea în termen rezonabil a procesului penal, la atingerea scopului acestuia, asigurînd astfel drepturile și libertățile persoanei în cadrul procesului penal.

Consemnarea în scris a diferitor acțiuni efectuate de către organele de urmărire penală și procuror garantează realizarea drepturilor participanților la procesul penal precum și posibilitatea controlului și contestării acestor acțiuni.

Curriculum-ul la disciplina „Metodologia întocmirii actelor procedurale penale” în faza de urmărire penală se axează pe trei niveluri comportamentale, unde locul central îl ocupă formarea competenței de a elabora și redacta actele procedurale în faza de urmărire penală de către viitorii procurori.

Disciplina „Metodologia întocmirii actelor procedurale penale” este o continuare logică ca instrument educațional de aplicare a cunoștințelor teoretice obținute anterior, fiind o realizare practică a dreptului material și dreptului formal.

Din aceste considerente studiul disciplinei este orientat spre: cultivarea audiențelor în spiritul întocmirii unor înscrisuri judiciare legale, depline, clare și concise; valorificarea deplină a potențialului intelectual al audientului în plan aplicativ.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să interpreteze normele juridice procesuale penale privind actele procedurale penale;
- să clasifice actele procedurale întocmite în faza urmăririi penale;
- să aprecieze actele procedurale întocmite în faza urmăririi penale;
- să argumenteze adoptarea unui act procedural;
- să schițeze planul unui act procedural complex.
- să prevadă consecințele nerespectării legislației la întocmirea actelor procedurale la faza urmăririi penale.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- întocmească acte procedurale;
- estimeze actele procedurale întocmite de ofițerul de urmărire penală și procuror;
- detecteze erorile și omisiunile în actele procedurale penale;
- lichezeze erorile și omisiunile din actele procedurale penale;
- modifice actele procedurale propuse de ofițerul de urmărire penală;
- anticipeze survenirea consecințelor juridice în cazuri de nerespectare a legii la întocmirea actelor procedurale în faza de urmărire penală;
- să propună metode noi de perfecționare a activității ofițerului de urmărire penală și a procurorului la întocmirea actelor procedurale penale.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Metodologia întocmirii actelor procedurale penale	Tatiana Vizdoagă	II	64(18/46)	8	22	examen
	Viorel Morari			10	24	

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Dispoziții generale privind actele procedurale în procesul penal	2	-
2.	Metodologia întocmirii actelor procedurale de constatare a unor acțiuni sau de aplicare a unor măsuri	4	12
3.	Metodologia întocmirii ordonanțelor procurorului și a ofițerului de urmărire penală	4	14
4.	Rechizitoriul	4	8
5.	Metodologia întocmirii altor acte procedurale	4	12
TOTAL		18	46

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Dispoziții generale privind actele procedurale în procesul penal		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1. Generalități privind actele procedurale adoptate în procesul penal. 2. Importanța și clasificarea actelor procedurale în procesul penal. 3. Cerințele de formă și conținut ale actelor procedurale. 4. Limbajul și stilul actului procedural. 5. Titularii actelor procedurale și limitele competenței lor.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Actul procedural - manifestare a formei procesuale penale. 2. Cerințele de formă și conținut ale actelor procedurale. 3. Titularii actelor procedurale și limitele competenței lor. 4. Clasificarea actelor procedurale în procesul penal. 5. Particularitățile actelor procedurale obligatorii și a actelor procedurale facultative. 9. Problematika întocmirii actelor procedurale la faza prejudiciară.</p>	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Seminare Studiu de caz Tabla flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming</p> <p><i>Ore practice</i> Soluționarea de spețe</p>

Tema 2. Metodologia întocmirii actelor procedurale de constatare a unor acțiuni sau de aplicare a unor măsuri

<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1. Noțiunea și clasificarea proceselor-verbale ale acțiunilor de urmărire penală. 2. Metodologia întocmirii proceselor-verbale de constatare a unor fapte și împrejurări stabilite în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală. 3. Metodologia întocmirii proceselor-verbale de audiere. 4. Metodologia întocmirii proceselor – verbale de luare a unor măsuri; 5. Metodologia întocmirii proceselor-verbale de consemnare a efectuării unor acțiuni și de fixare a faptului executării unor cerințe procesual-penale.</p>	<p>Curs-prelegere Tabla flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i> Pregătirea temelor pentru activități practice</p>
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Cerințe legale asupra conținutului și structurii proceselor-verbale. Limbajul și stilul proceselor-verbale. 2. Criterii de clasificare a proceselor-verbale. 3. Metodologia întocmirii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procesului-verbal de audiere; • procesului-verbal de confruntare; • procesului-verbal de verificare a declarațiilor la fața locului; • procesului-verbal de prezentare spre recunoaștere; • procesului-verbal de cercetare la fața locului; • procesului-verbal de examinare corporală; • procesului-verbal de exhumare a cadavrului; • procesului-verbal de reconstituire a faptei; • procesului-verbal de efectuare a experimentului; • procesului-verbal de percheziție; • procesului-verbal de ridicare a documentelor sau obiectelor; • procesului-verbal de colectare a mostrelor pentru cercetare comparativă; • procesului-verbal de reținere a bănuțului; • procesului-verbal de punere sub sechestru a bunurilor mobile și imobile; • procesului-verbal privind prezentarea materialelor de urmărire penală; • procesului-verbal privind corectarea erorilor materiale; • procesului-verbal privind comunicarea părților în proces a raportului expertului sau a declarației lui că nu poate prezenta concluzii, precum și a procesului-verbal de audiere a expertului; • procesului-verbal de consemnare a plîngerii orale; • procesului-verbal de consemnare a denunțului oral; • procesului-verbal de consemnare a autodenunțării orale; • procesului-verbal privind autosesizarea în privința 	<p>Seminare Studiu de caz Tabla flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i> Întocmirea proiectelor de acte procedurale</p>

<ul style="list-style-type: none"> • ordonanței de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive; • ordonanței de reținere a persoanei pentru a fi pusă sub învinuire; • ordonanței de aducere forțată; • ordonanței de punere sub sechestru a bunurilor; • ordonanței de scoatere de sub sechestru a bunurilor; • ordonanței privind aplicarea sau refuzul aplicării măsurilor de protecție; • ordonanței privind stabilirea cheltuielilor judiciare suportate; • ordonanței privind efectuarea urmăririi penale de mai mulți ofițeri de urmărire penală, după caz, de un grup mixt de procurori și ofițeri de urmărire penală; • ordonanței privind excluderea probelor din dosar; • ordonanței privind aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive; • ordonanței de eliberare a persoanei reținute; • ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț; • ordonanței de scoatere de sub urmărire penală; • ordonanței de încetare a urmăririi penale; • ordonanței de clasare a cauzei penale; • ordonanței de suspendare a urmăririi penale; • ordonanței de reluare a urmăririi penale; • ordonanței de anunțare în căutare a învinuitului; • ordonanței de fixare a termenului urmăririi penale; • ordonanței de restituire a cauzei sau trimitere unui alt organ de urmărire penală; • ordonanței privind soluționarea cererilor în legătură cu terminarea urmăririi penale; • ordonanței privind soluționarea plîngerilor împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organelor de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații ; • ordonanței de suspendare condiționată a urmăririi penale; • ordonanței privind liberarea persoanei de răspundere penală; • ordonanței de disjungere sau conexare a cauzei penale; • ordonanței de trimitere a cauzei penale în 		
---	--	--

<p>4. Categoriile de sesizări și conținutul lor. 5. Sistemul și particularitățile demersurilor procurorului înaintate în cadrul judecării cauzei penale. 6. Apelul procurorului. 7. Recursul procurorului. 8. Recursul în anulare și recursul în interesul legii. 9. Cererea de comisie rogatorie și cererea de extrădare. 10. Forma și conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Metodologia întocmirii demersurilor privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere. 2. Formularea indicațiilor date ofițerului de urmărire penală 3. Metodologia întocmirii sesizărilor. 4. Metodologia întocmirii și particularitățile demersurilor procurorului înaintate în cadrul judecării cauzei penale. 5. Metodologia întocmirii apelului procurorului. 6. Metodologia întocmirii recursului procurorului. 7. Metodologia întocmirii recursului în anulare și a recursului în interesul legii. 6. Metodologia întocmirii cererilor de comisie rogatorie internațională. 7. Metodologia întocmirii cererilor de extrădare. 8. Particularitățile întocmirii acordului de recunoaștere a vinovăției.</p>	<p>Seminare Studiu de caz Tabla flipchart</p>	<p>practice</p> <p><i>Ore practice</i> Întocmirea proiectelor de acte procedurale</p>
---	---	--

VII. EVALUAREA

Evaluarea se va efectua continuu și la final.

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audiențelor în cadrul orelor de curs și a celor practice;
- realizarea activităților individuale;
- redactarea actelor procedurale în baza temelor studiate;
- studii de caz;
- susținerea unor testări.

B. Evaluarea finală se va efectua sub formă de examen la finele semestrului de studiu prin soluționarea situațiilor de caz și întocmirea proiectelor de acte procedurale.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994 (cu modificările și completările ulterioare).
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova din 14.03. 2003 (cu modificările și completările ulterioare).
3. Legea privind activitatea specială de investigații, nr.59 din 29.03.2012.
4. Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală, nr.333-XVI din 10.11. 2006.

Practică judiciară:

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale* nr.7 din 04.07.2005.
2. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel* nr.22 din 12.12.2005.
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *privind sentința judecătorească* nr.5 din 19.06.2006.
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală* nr.9 din 30.10.2009.
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce țin de aplicarea de către instanțele judecătorești a prevederilor articolului 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale* nr.8 din 30.10.2009.
6. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *Privind judecarea cauzelor penale în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției* nr.6 din 24.12.2010.
7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *Pentru ajustarea Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.7 din 04.07.2005 “cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale” la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, Nr. 12 din 24 decembrie 2010.*
8. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica judiciară de aplicare a legislației ce reglementează extrădarea* nr.3 din 28.05.2012.
9. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației de procedură penală privind arestarea preventivă și arestarea la domiciliu* nr. 1 din 15.04.2013.
10. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale* nr. 12 din 24.12.2012.
11. Recomandările Curții Supreme de Justiție:
 - nr. 27 *privind soluționarea cauzelor penale expediate în instanțele de judecată de către Ministrul Justiției al Republicii Moldova prin acceptarea transferului procedurii penale*
 - nr. 38 *cu privire la acțiunile procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent până la declanșarea urmăririi penale*
 - nr. 39 *cu privire la procedura încasării cheltuielilor judiciare, la soluționarea acțiunii civile, în procesul penal*
 - nr. 53 *cu privire la procedura de examinare a apelului conform modificărilor și completărilor din Codul de procedură penală, introduse prin Legea nr.66 din 05.04.2012, MO 155-159/27.07.2012, în vigoare 27.10.2012*
 - nr. 56 *cu privire la aplicarea art. 109 CP și 276 CPP în cazurile împăcării părților*
 - nr. 62 *cu privire la înțelesul sintagmei „dacă nu se agravează situația condamnatului” ce se conține art. 435 alin.(1) pct.2) lit. c) CPP*

Literatură didactică și științifică:

1. Argeșeanu Ion. *Criminalistica și criminologia în acțiune*. – București: Lumina LEX, 2001.
2. Avram M., Popovici T., Cobîșneanu V. *Cercetarea infracțiunilor contra persoanelor, Ghidul ofițerului de urmărire*. – Chișinău: Arc, 2004.
3. Danileț Cristi. *Arestarea- îndrumar pentru practicieni*. Chișinău: Cartier, 2013.
4. Didâc V., Dolea I., Vîzdoagă T., Serbinov I. *Modele de acte procedurale (vol.I)*- Chișinău: Ed. Balacron, 2007.
5. Dolea I., Roman D., Vîzdoagă T., ș.a. *Drept procesual penal*. - Chișinău, 2009.
6. *Metodologia întocmirii actelor procesual civile; Metodologia întocmirii actelor penale în faza de judecată; Metodologia întocmirii actelor procedurale contavenționale; Întocmirea actelor procedurale în faza de urmărire penală (pentru uzul audienților)* / Dumitru Visternicean, Elena Belei, Valeria Șterbeț, Mircea Roșioru, Sergiu Furdui; Stella Bleșceaga, Veaceslav Didâc, Maria Zlotea; coord. principal Elena Muraru. – Chișinău: ELAN POLIGRAF S.R.L., 2009- (Seria: Suporturi de curs). – Cartea a 9-a.
7. Lupulescu N. *Considerații critice privind reglementarea extradării active prin Legea nr. 296/2001* // Pro Lege, 2004, nr.1.
8. Moldovan I. *Cerințe minime ale actului de procedură (cu referire specială la rechizitoriu)* // Buletin documentar al Parchetului Național Anticorupție, 2004, nr. 1.
9. *Modele de acte procedurale în procesul penal*//Poalelungi M.,I.Dolea,T.Vîzdoagă,ș.a,Chișinău 2014.
10. Poalelungi M.,I.Dolea,T.Vîzdoagă, ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze penale*, Chișinău 2013.
11. Ефимичева С.П., Ефимичев П.С. *Обвинительное заключение, его содержание и структура* // Российская юстиция, 2005, № 12.
12. Зубарев В., Крысин Л., Статкус В. *Язык и стиль обвинительного заключения*.- Москва, 1976.
13. Крысин Л.П. *Обвинительное заключение: язык и стиль. Практическое пособие для следователей*. – Москва: Находка, 2002.
14. Мельников И. *Процессуальные и служебные документы следователя*.- Москва, 2001.
15. Мищенко В. *Уголовно – процессуальные акты*. – Курск, 2001.
16. Питерцев С. *Составление обвинительного заключения: Учебное пособие*.- СПб, 1998.
17. Статкус В., Щерба С.П. *Предъявление обвинения и составление обвинительного акта*.- Москва: Щит-М, 2002.
18. Шатилова С. *Правила оформления процессуальных документов*.- Москва: Инфра-М, 1999.